

El grup Koiné, grup de reflexió de l'associació LLENGUA I REPÚBLICA, participem col·lectivament al Pacte Nacional per la Llengua i hi volem aportar el nostre punt de vista sobre els reptes que té Catalunya en l'àmbit de l'administració de Justícia. Els objectius a assolir en aquest àmbit no es poden entendre si no se'n tenen en compte uns de generals que aquest àmbit comparteix amb tots els altres àmbits i, especialment, la necessitat de fer del català la llengua no marcada de la nostra societat.

És innegable que, amb un Parlament i un Govern sotmesos als capricis i a l'animadversió de l'estat que administra el territori català, no és factible tot allò que podríem fer en un context de plena democràcia sense ingerències de cap estat estranger, però abans d'autolimitar-nos a allò que creiem que l'enemic tolerarà és bo que comencem per fixar-nos els objectius a què aspiraríem en llibertat i després acomodar-ne a la realitat tants com sigui possible i amb tanta plenitud com ens deixin.

Aquesta aportació del grup Koiné es troba inclosa al llibre «Llengua i República», promogut per l'associació que la presenta al Pacte Nacional per la Llengua, a les pàgines 64 a 72.

Reptes generals

Atesa la sostinguda voluntat del poble català de mantenir viva, productiva i plenament funcional la seva llengua (el català) malgrat les dificultats, ara, més que mai, és l'hora de caminar cap a l'assoliment d'una llengua normal en un país normal.

En aquest document, tot allò que es dirà per al català és aplicable a l'occità pel que fa a la Vall d'Aran i a la llengua de signes catalana.

Llengua no marcada

La llengua no marcada és aquella que els membres d'una comunitat empren per defecte; a cap habitant de París o de Madrid li surt d'adreçar-se a un desconegut en rus, àrab o anglès; només ho fa si té constància que no entén la llengua pròpia de la comunitat (NB: quan parlem de llengua pròpia en aquest document ens referim a la llengua pròpia del territori, llengua històrica original en la construcció de la nació) o si fracassa en un primer intent d'entendre's amb aquest desconegut pot ser que ho intenti en una llengua forana. Qualsevol nouvingut que pretengui arrelar en un país, el primer missatge implícit que rep és justament el de quina és la llengua que li cal aprendre si es vol naturalitzar i aquesta és la llengua no marcada, la que tothom fa servir en primera instància per adreçar-se-li.

Una llengua normal és una llengua no marcada, la llengua que per defecte vehicula les comunicacions públiques i que és prioritzada pels parlants en les intercomunicacions grupals.

En la situació de llengua no marcada o normal, els parlants de la llengua pròpia no han de fer esforços per poder-s'hi expressar. En la situació de llengua no marcada o normal, els ciutadans que usen familiarment altres llengües, encara que configurin grups nombrosos, no troben estrany que la llengua pròpia sigui la llengua comuna, la llengua que s'usa per defecte en qualsevol circumstància.

El primer objectiu per aconseguir de tenir un país normal pel que fa a la llengua ha de ser el de convertir el català en la llengua no marcada. El principal obstacle per aconseguir-ho és l'estat de submissió mental dels catalanoparlants nadius després de segles de sotmetiment al poder de l'Estat, d'imposició i extensió del castellà, i de paral·lela persecució i minorització del català per part de l'Estat espanyol. Si volem mostrar-nos plenament sobirans i no un succedani de la Catalunya autonòmica, caldrà esforçar-se a superar aquesta actitud (sovint inconscient) de subordinació política, cultural i lingüística, reforçada ara per la potència que el castellà, llengua imperial (segons la categorització de Calvet), ha assolit al món i per les praxis hegemòniques del mercat.

Llengua de la justícia

En un país normal s'espera que la llengua pròpia sigui la llengua d'ús generalitzat en l'àmbit de la justícia. Això no exclou que un estat modern i democràtic hagi de ser especialment sensible als drets lingüístics dels ciutadans que compareixen a la justícia (inculpats, víctimes, testimonis). Cal garantir-los la comunicació fluida i també la percepció que no es produeixen situacions injustes per causes lingüístiques.

Aspirem, doncs, a un sistema judicial en què totes les parts puguin, de manera natural, expressar-se en llengua catalana. Tots els professionals de la justícia (jutges, fiscals, advocats, procuradors, administratius) caldrà que tinguin el dret i el deure de saber català per a l'exercici dels seus càrrecs a la República Catalana, i l'occità si llurs destinacions són a la Vall d'Aran. Qualsevol ciutadà implicat en qualsevol fase d'un procés judicial, de qualsevol àrea del dret i en qualsevol jutjat o òrgan judicial, ha de poder expressar-se i ser atès en català.

Dins del sector judicial, cal fer esment també de les activitats de notaris i registradors mercantils i de la propietat. El català haurà de ser la llengua per defecte dels registres oficials, per tal com és un servei públic i de compliment obligat. Els assentaments dels registres podran fer-se en altres llengües, a petició dels particulars mitjançant traduccions jurades. Els actes notariais, independentment de l'estatus que tingui la professió de notari a la República catalana, caldrà que tinguin el català com a llengua per defecte, bé que els particulars poden demanar una versió paral·lela en una altra llengua de les que l'Administració posi a disposició.